

ÄMNESBUNDEN LÄROPLAN

FOLKMUSIK KANTELE

Borgå stads bildningsnämnd 12.3.2019

FOLKMUSIK-KANTELE

FÖRBEREDANDE UNDERVISNING I FOLKMUSIK-KANTELE

Målsättningar

- Spelglädje, att väcka intresse
- Ett naturligt spelsätt och behärskning av instrumentet
 - Sittställning
 - Handens ställning
 - Knäppningens fingersättning
 - Plektrateknik (små kantelen)
- Att behärska grundrytmerna
- Att läsa noter i G-klav
- Att spela på gehör
- Improvisation och lek med rytmer
- Att vi lär oss att öva hemma
- Handleda till grundstudierna

Innehåll

- Lätta melodier
- Lätta barnsånger
- Improvisationsövningar
- Samspel

GRUNDSTUDIER I FOLKMUSIK-KANTELE

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- Att hitta spelglädjen
- Att hantera instrumentet
- Ergonomi
- Att spela på gehör
 - efter lärarens exempel
 - efter en inspelning
 - att upprepa nyanser
- Notläsning
 - G-klav
 - F-klav
 - Rytmer

- Samspel
 - På alla nivåer
 - Att spela stämmor
 - Ackompanjemang
 - Olika sammansättningar
 - Tillsammans med olika instrument
- Variation och improvisation
 - Rytmask variation
 - Melodisk variation
 - Improvisation till en färdig rytm
 - Improvisation med begränsade toner
 - Fri improvisation
- Egna kompositioner på alla nivåer

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

- Naturligt spelsätt och hantering av instrumentet
- Små kantelen: Plektrateknik, knäppning
- Att eleven lär sig öva regelbundet och förnuftigt
- Att eleven lär sig spela på gehör efter lärarens exempel
- Notläsning (G-klav)
- Skalor
 - Dur-, moll- och modala skalor
- Rytmask variation
- Improvisation
 - Rytmask improvisation på begränsade toner
 - Fri improvisation på begränsade toner
- Eleven bekantar sig, enligt möjligheterna, med större kantelen (om huvudinstrumentet är en liten kantele) eller med små kantelen (om huvudinstrumentet är stor kantele)
- Eleven lär sig uppträda i olika situationer
- Spelglädje

Innehåll

- Melodier i olika stil
- Egna kompositioner
- Variations- och improvisationsövningar
- Lätta ackompanjemangsuppgifter
 - Utan ackordgrund

- Med ackordgrund
- Ensemblermusicering med sång och spel

Nivåprov

- Teknisk del
 - Ingår i den konstnärliga delen i form av improvisation och variation
- Konstnärlig del
 - Program
 - Tre stycken som spelas utan noter
 - En del av styckena spelas tillsammans med läraren/ensemblen
 - Programmet innehåller variation och/eller improvisation samt ackompanjemang
 - Eleven skriver en kort presentationstext om sig själv och nivåprovsprogrammet (t.ex. styckenas ursprung)
 - Nämnd
 - Två medlemmar, den egna läraren och eleven
 - Att spela utantill
 - Hela programmet spelas utan noter, också samspelet

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

- Naturligt spelsätt och hantering av instrumentet
- Småkantelen: Plektrateknik, knäppning
- Att öva självständigt och olika övningsmetoder
- Att spela på gehör
 - Att imitera också nyanserna
- Notläsning (G-klav och F-klav)
- Rytmsk och melodisk variation
- Att bygga egna strukturer
- Egna kompositioner
- Egna arrangemang
- Improvisation
 - Dur, moll (naturlig, harmonisk), mixolydisk och dorisk skala
 - Fri improvisation med begränsade toner
- Eleven bekantar sig, enligt möjligheterna, med större kantelen (om huvudinstrumentet är en liten kantele) eller med små kantelen (om huvudinstrumentet är stor kantele)
- Eleven lär sig uppträda i olika situationer

Innehåll

- Spelglädje
- Melodier i olika stil
- Egna kompositioner
- Variations- och improvisationsövningar
- Lätta ackompanjemangsuppgifter
 - Utan ackordgrund
 - Med ackordgrund
- Ensemblemusicering med sång och spel

Nivåprov

- Teknisk del
 - Ackompanjemangsuppgift
 - En ackompanjemangsuppgift, antingen ackordackompanjemang eller komp med en annan ton. Nämnden ger uppgiften.
 - Harmoniseringen kan vara enkel, viktigare är en mångsidig användning av olika kompstilar samt variation
 - Kan avläggas skilt från den konstnärliga delen
 - Nämnden består av en medlem, egna läraren och eleven
 - Andra tekniska delområden ingår i den konstnärliga delen (variation och improvisation)
- Konstnärlig del
 - Program
 - Fyra stycken som spelas utan noter
 - En del av styckena spelas med läraren/en grupp
 - Programmet innehåller variation och improvisation samt ackompanjemang, gärna också egna kompositioner/arrangemang
 - Eleven skriver en kort presentationstext om sig själv och nivåprovsprogrammet (t.ex. styckenas ursprung)
 - Nämnd
 - Två medlemmar, den egna läraren och eleven
 - Att spela utantill
 - Hela programmet spelas utan noter, också samspelet

GRUNDNIVÅ 3

Målsättningar

- Att utveckla elevens självutvärdering
 - Analysering av det egna övandet t.ex. med hjälp av videoinspelning
- Olika slags spelteknik
- Variation och improvisation
 - Mångsidig och stiltrogen improvisation
 - I alla tonarter
- Att spela på gehör
 - Även från inspelningar
- Notläsning
 - Alla tonarter, även modala
 - Alla taktarter, även förändringar i taktart
- Att göra egna arrangemang och strukturer
- Egna kompositioner
 - I olika stil
 - med olika spelteknik (t.ex knäppande, dämpning, blandad stil eller kompmelodi)
 - Samspel
 - Att göra egna arrangemang
 - Hitta på stämmor
 - Mångsidigt ackompanjemang
 - Också med sång
 - Att uppträda inför publik
 - Eleven klarar av att uppträda med större helheter
 - Spelglädje

Innehåll

- Improvisations- och variationsövningar
- Ackompanjemang i olika stil och att öva att spela en annan stämma
- Musik i olika stil
- Egna kompositioner
- Egna arrangemang

Nivåprov

- Teknisk del
 - Ackompanjemangsuppgift

- En ackompanjemangsuppgift, antingen ackordackompanjemang eller komp med en annan ton. Nämnden ger uppgiften.
- Harmoniseringen kan vara enkel, viktigare är en mångsidig användning av olika kompstilar samt variation
- Kan avläggas skilt från den konstnärliga delen
 - Nämnden består av en medlem, egna läraren och eleven
- Andra tekniska delområden ingår i den konstnärliga delen (variation och improvisation)
- Konstnärlig del
 - Program
 - Eleven planerar tillsammans med sin lärare en programhelhet på ca 20minuter, som spelas delvis med läraren/en grupp
 - Programmet innehåller stycken i olika stilar som spelas utan noter, egna kompositioner och/eller arrangemang, variation och improvisation samt ackompanjemang
 - Eleven skriver en kort presentationstext om sig själv och nivåprovsprogrammet (t.ex. styckenas ursprung)
 - Nämnd
 - Två medlemmar, den egna läraren och eleven

FÖRDJUPADE STUDIER I FOLKMUSIK-KANTELE

Målsättningar

- Att utvidga och fördjupa grundstudiernas kunskaper enligt elevens egna målsättningar och intresseområden
 - T.ex. tvärkonstnärlighet
 - Multi-instrumentalism
- Att söka den "egna rösten"
- Att utvidga uttrycket
- Att utveckla musikaliska och instrumenttekniska färdigheter
- Att planera mångsidiga och fungerande konserthelheter
- Spelglädje

Innehåll

- Mångsidig repertoar
 - Fokus enligt elevens önskemål

- Innehåller i varje fall ett mångsidigt urval inhemsk och/eller utländsk folkmusik samt egna kompositioner och improvisation
- Vi uppmuntrar, enligt elevens intresseområde, till att använda tvärkonstnärlighet och eventuella sidoinstrument i nivåprovet
- Att delta i olika samspelsproduktioner

Nivåprov

- Teknisk del
 - Ingår i den konstnärliga helheten
- Konstnärlig del
 - Program
 - Eleven planerar tillsammans med sin lärare en ca 30 minuter lång programhelhet, som mångsidigt lyfter fram eleven som musiker och hans behärskning av sitt instrument
 - Konserten innehåller stycken som spelas utan noter, egna kompositioner och/eller arrangemang, variation och improvisation samt ackompanjemang
 - En del av programmet kan spelas tillsammans med läraren eller en grupp
 - Eleven skriver en presentationstext om sig själv och nivåprovsprogrammet (t.ex. styckenas ursprung)
 - Nivåprovet kan bestå av skilda konserter (t.ex. enligt olika teman)
 - T.ex 2x20 min. eller 3x15 min.
 - Nämnd
 - Tre medlemmar, egna läraren och eleven